

БЛОГОВІ ПЛАТФОРМИ ЯК МАЙДАНЧИКИ ДЛЯ МЕДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДЯНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ

Мирослава Рудик

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна
e-mail: Rudyk_miroslava@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-3612-100X>*

Стаття присвячена дослідженню блогів платформ як інформаційно-комунікативних майданчиків під час війни. Предметом дослідження є діяльність громадських журналістів Ігоря Лаченкова, Сергія Стерненка і Костянтина Ліберова на платформі YouTube, в соціальних мережах Instagram, Telegram та Facebook. Проаналізовано медійну діяльність громадянських журналістів як важливу складову частину загального інформаційного тла України, окреслено особливості їхньої діяльності, специфіку інформування та перспективи розвитку громадянської журналістики загалом. Виокремлено переваги і недоліки громадянської журналістики.

Ключові слова: громадянська журналістика, інформування, блогіві платформи, війна.

Постановка проблеми. Журналістика – одна з найбільш динамічних сфер нашого буття. З початку повномасштабної війни інформаційний простір України зазнав значних змін. Розвиток технічних засобів завжди змінює журналістику, виводить її на новий рівень можливостей. Тому використання сучасних блогів платформ, які широко доступні не лише для професійних медійників, а й для активістів, теж викликало серйозні зміни в інформаційній галузі. Громадянська журналістика під час теперішньої російсько-української війни набрала зовсім інших вимірів, ніж до її початку. Та це спонукає до нових рефлексій над роллю громадянських журналістів, що відповідно розширює проблематику досліджуваної теми – від етичних моментів, дотримання стандартів журналістики – до розуміння безпеки інформаційної діяльності як для самого журналіста, так і людства загалом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Історіографія дослідження охоплює праці таких вчених: Г. Будівська В. Гвоздєв, О. Гресько, В. Лисенко, Б. Потятиник, А. Трегуб, І. Тонкіх, Я. Василевський, К. Ленцкий, Д. Гіллмор та ін. Дослідження громадянської журналістики представлено у різних аспектах – від суто правового до соціально-психологічного, політичного, а, передусім, – інформаційно-комунікаційного. Це свідчить про багатовимірність функцій громадянської журналістики і її недооцінену вагу в суспільному організмі.

Слушно зауважує дослідник В. Гвоздев: «Громадянська журналістика є могутнім засобом самопросування соціуму на шляху до громадянського суспільства, формою публічної участі громадян у суспільно-політичному житті»¹.

Дослідник Б. Потятиник зазначає: «У цій справі також мало важить формальна журналістська освіта. Головне, – дотримання професійних стандартів збору інформації і підготовки публікацій, серед яких далеко не останнє місце посідає журналістська етика»².

У Медіацентрі Американського інституту преси вважають, що громадянська журналістика часто охоплює широке поле проблематики, але все-таки її сутність, – це діалог і розмова.

Я. Василевський досліджує роль громадянської журналістики як катализатора громадянської активності в посткомуністичних суспільствах. Кшиштоф Ленцкий досліджує взаємодію громадянського суспільства та масмедіа в умовах глобальних криз.

Дослідниця В. Лисенко переконана: «Громадянська журналістика сформувалась як новий соціальний інститут, який поряд з ознаками, властивими ЗМК, має свої особливості та призначення, та спрямована не лише на забезпечення своєчасного доведення актуальної інформації до широкого загалу, а й створення можливостей для залучення кожного зацікавленого до її обговорення, що дозволяє забезпечувати не лише інформаційну, комунікативну, а й охоронну функції»³.

І. Тонкіх пов'язує громадянську журналістику з процесом збирання, творення і поширення інформації, у якому беруть участь громадяни, які не мають професійної журналістської освіти й підготовки.

Загалом думки як українських, так і закордонних вчених сходяться на загальному розумінні громадянської журналістики як творчої діяльності, яка спрямована на реалізацію громадянської позиції, та на заклик до спільного вирішення соціально важливих проблем через медіа.

Методологічна основа дослідження представлена загальнонауковими методами аналізу, синтезу, порівняння, методами індукції та дедукції. Використано й метод моніторингу, а також наративний, історичний, якісного контент-аналізу та інтент-метод. У дослідженні збережені принципи об'єктивності, всебічності, академічної доброчесності.

Виклад основного матеріалу дослідження.

В стрімких умовах технологічного прогресу в інтернет-мережі з'явилися популярні блогіві платформи, які змінили принципи комунікацій та спростили інформування. Це надало доступ до широкої аудиторії не лише професійним журналістам, а також громадянським чи блогерам.

¹ Гвоздев, В. М. (2013), «Блогінг як вияв і знаряддя громадянської журналістики», *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*, вип. 38, с. 469–476.

² Потятиник, Б.В. (2010). *Інтернет-журналістика* : навч. посіб, ПАІС, Львів, с. 23.

³ Лисенко, В. В. (2021), *Громадянська журналістика як засіб реалізації права людини на інформацію*, Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії (Право), Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, с. 41.

Слушно зауважує дослідник Б. Потятиник: «Блогерство позначило нову сходину журналістської еволюції з притаманним для нього більшим рівнем авторської незалежності і свободи»⁴.

Однак, вважаємо, що не кожного блогера можемо називати громадянським журналістом. Такою лінією розмежування має стати не лише не приналежність до професійної журналістики, а й значно ширші критерії. Наприклад, важливою ознакою саме громадянської журналістики, а не лише блогерства є самосвідомість, активна соціальна дія, служіння ідеї, привернення уваги до проблеми, лобювання громадських інтересів та функція громадського контролю.

Стосовно функціонального призначення блогу, то В.Лисенко вказала на такі функції блогу, які співзвучні з громадянською журналістикою:

- «інформаційна – є основоположною, оскільки поширення інформації є першочерговою метою створення блогів, які формують блогосферу;
- комунікативна – формування здібностей щодо спілкування в мережі, висловлювання власних позицій та думок, обмін досвідом тощо;
- освітня – залежно від тематики блогів, інформація може сприяти набуттю нових знань, навичок; охоронна – інформація може сприяти підвищенню правової обізнаності читачів блогу, стосуватись правових аспектів реалізації та захисту прав громадян, захисту від неправомірних дій фізичних, юридичних осіб, бездіяльності органів державної влади тощо;
- функція соціалізації та громадського контролю – відкритість для широкого загалу та можливість залучення до дискусій сприяє активізації користувачів блогів щодо висловлення власного бачення того чи іншого питання, формування громадської позиції, швидкого реагування на неправомірні дії;
- оціночна – розкриває ставлення суспільства до окремих подій, явищ»⁵.

Розглянемо діяльність громадянських журналістів, які відповідають наведеним вище критеріям.

Ігор Лаченков – представник громадянської журналістики. Активно почав займатися медійною діяльністю в час російсько-української війни. На платформі Telegram інформаційний ресурс «Лачен пише»⁶ налічує 1,3 млн органічної аудиторії. Контент у цього громадянського журналіста – новинний та лаконічний. Тут публікують лише перевірену інформацію. Станом на листопад 2023 р. Телеграм-канал містить 11 082 фото, 3875 відео, 2182 поклики на першоджерела. В середньому за добу опубліковано 10 інформацій, залежно від активності розвитку подій на фронті та в зовнішньополітичній сфері. Іноді у дописах Ігоря Лаченкова є суб'єктивні вкраплення власного бачення подій, певних емоцій та свої інтерпретації. Але все ж варто підкреслити, що пріоритетним завданням є якість інформації та її достовірність, і сам автор це неодноразово підкреслює у своїх інтерв'ю. Окрім інформаційної діяльності, Ігор Лаченков пропагує благодійні акції для військових. Також громадський

⁴ Потятиник, Б. В. (2020), 4 етапи розвитку нових медіа, доступно за адресою: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analytika/4-etapy-rozvytku-novykh-media.html> (дата останнього перегляду 10 листопада 2023).

⁵ Лисенко, В. В. (2018). «Блог як складова сучасного інформаційного простору», *Науковий вісник публічного та приватного права*, вип. 6 (том 3), Одеська юридична академія. Одеса, с. 80.

⁶ «Лачен пише», Telegram, доступно за адресою: <https://t.me/lachentyt> (дата останнього перегляду 10 листопада 2023)

журналіст популяризує свої сторінки в Instagram, Twitter та просуває YouTube-канал «Лачен».

Сергій Стерненко – громадянський активіст, який веде канал на платформі YouTube під назвою @STERNENKO⁷ з 2013 року і має 1,78 млн користувачів. Контент блогу – це огляд основних подій в державі, а в час війни розвінчання міфів російської пропаганди, критика російських медіа. Загалом налічуємо 1,8 тис. відео на сторінці Сергія Стерненка на YouTube. Переважно це короткі відео від 10 до 14 хвилин, де автор лаконічно, інформативно, але у властивому йому стилі, за допомогою іронії та сарказму, дає гостру оцінку політичних дій, висміює наративи в інформаційному просторі ворога. Аналіз та авторська інтерпретація інформації доповнені цікавими врізками актуальних новин, що стали інформаційним приводом і наочно демонструють комізм ситуації. Сергій Стерненко також веде інформаційну діяльність на інших платформах. Наприклад, на своїй сторінці у Фейсбуку автор публікує більше інформації про різноманітні волонтерські ініціативи, про термінові збірки коштів на допомогу ЗСУ. Insragram-сторінка Сергія Стерненка теж доволі активна, наповнена емоційними фото. Особливо популярні серед користувачів короткі живі розповіді.

Костянтин Ліберов – український фотограф, активіст, який від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну разом з дружиною документував жахіття війни. Одну з його фотографій обрав журнал «Time» серед 100 найкращих фотографій 2022 року⁸. К. Ліберов та його дружина Влада – весільні фотографи з м. Одеси, які в час війни кардинально змінили свій профіль діяльності – зі «свідків щастя» перетворилися на свідків найбільшого болю.

Як зазначено про них в матеріалі «Української правди»: «Від початку повномасштабної війни в Україні звичні зйомки у жанрі love story дещо втратили актуальність, тож діяльність Ліберових помітно змінилася. Однак мета залишилася незмінною – знімати і показувати історії, людей, емоції, справжнє життя. Щоправда, тепер – в умовах війни»⁹.

Подружжя Ліберових мають свій власний сайт, де пропонують послуги фото- і відеознімання, а саме в гарячих точках, маючи акредитацію та дозвіл на пересування в зоні бойових дій. Ось як вони самі розповідають про свою роботу: «Головна мета нашої фотографії – правдиво та художньо передати біль та надію простої людини, якої торкнулась війна. Так, саме правдиво і саме художньо, бо в цьому симбіозі народжуються світлина, які потім максимально поширюються соціальними мережами, а значить, якомога більше людей кричать про війну в нашій країні»¹⁰.

Контент Костянтина Ліберова поширено в соціальних мережах Instagram та Facebook. Найактивнішою є його діяльність в соцмережі «Instagram», і це не дивно,

⁷ Стерненко, С., *Youtube-канал*, доступно за адресою: <https://www.youtube.com/c/STERNENKO> (дата останнього перегляду 10 листопада 2023).

⁸ Time, «TIME's Top 100 Photos of 2022», available at: <https://time.com/6234958/top-100-photos-2022/> (accessed 9 November 2023).

⁹ Кречетова, Діана (2022), «Свідки найбільшого болю і щастя. Як подружжя весільних фотографів з Одеси знімає війну», «Українська правда», 17 липня. URL: <https://life.prawda.com.ua/society/2022/07/17/249555/> (дата останнього перегляду 09 листопада 2023).

¹⁰ Ліберов, К. Офіційний веб-сайт, доступно за адресою: <https://libkos.com/about-us> (дата останнього перегляду 09 листопада 2023).

адже, за словами дослідниці О. Кирик: «Instagram – у 2023 році входить до найавторитетніших майданчиків для блогерів»¹¹.

Instagram-сторінка Костянтина Ліберова є інформативно наповнена, містить 2953 дописи, аудиторія налічує 516 тис. читачів. Сторінка має різноманітні рубрики, наприклад, «Штурми», «ГЕС катастрофа», «LoveAtWar». Також рубрики мають назви міст «Харків», «Миколаїв», «Маріуполь» та ін. Все тут подано актуально, документально і зворушливо. Сторінка на Facebook є менш активною, хоч тут теж є дописи про війну з промовистими фото, щоправда, останній допис датований 10 липня.

Громадянська діяльність Костянтина Ліберова як фотожурналіста побудована на принципах високого професіоналізму та відповідальності перед суспільством. Це робить його контент цінним і суспільно важливим.

Варто розуміти, що для журналістів, які працюють в офіційних медіа, прописано права, обов'язки, рівень відповідальності, конкретно означена професійна діяльність. Однак громадянський журналіст не підпадає під частину законів, редакційних статутів, адже не є представником конкретного масмедіа. Також він не дотримується стандартів роботи з інформацією, може банально не знати важливих засад, зокрема етичних. Керуючись бажанням бути популярним, залучити до свого блогу якнайбільше число аудиторії, а також поставити інформування у блогі на комерційні рейки, блогери можуть потрапити у халепу, як можна про таке прочитати у цьому повідомленні: «СБУ 17 травня повідомила, що викрила шістьох блогерів і заблокувала онлайн-камери, які «засвітили» роботу протиповітряної оборони під час масованого російського удару по Києву 16 травня»¹². Такі дії розцінюються як коригування ворожого вогню і хайпування на війні. Блогерам загрожує ув'язнення.

Також варто згадати резонансну вечірку «Голодна туса» в листопаді 2021 року, в Будинку вчених у Львові, на яку збирав блогерів Олександр Заліско. Неетичну і вражаючу поведінку блогерів розкритикували як лідери громадської думки в загальнонаціональних медіа, так самі і фоловери. Тут теж варто розглядати цю резонансну подію дворічної давності з погляду ціннісних орієнтирів. Адже інформаційна політика кожного з традиційних медіа (телебачення, радіо, преса, інтернет-видання) не оминула тему Голодомору як національної трагедії. Блогери ж виправдовувались тим, що просто не знали про цей скорботний день. Хоча назва вечірки «говорила сама за себе».

Про етичні засади діяльності блогера достеменно описано в «Посібнику з журналістської етики». Зокрема, звертаємо увагу на такі аспекти: «Соціальні мережі та месенджери перетворилися із засобу для спілкування на основне джерело інформації для українців. Таким їх зробила війна — бо швидко, зручно, безплатно. Як засвідчило дослідження Інтерньюз 74% громадян дізнаються новини саме із соціальних мереж, при цьому третина використовує їх як єдине джерело»¹³. Тому варто ретельно перевіряти інформацію, розділяти факти і судження, суб'єктивну думку

¹¹ Кирик, О. (2023), «Найкращі платформи для ведення блогу», доступно за адресою: <https://prposting.com/uk/blog/29-blogging-platforms> (дата останнього перегляду 09 листопада 2023).

¹² Радіо Свобода (2023), «СБУ: чотирьом блогерам загрожує до 8 років ув'язнення за публікацію даних про роботу ППО», доступно за адресою: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-sbu-bloherky-8-rokiv-uvyaznennia-robota-ppo/32437055.html> (дата останнього перегляду 07 листопада 2023).

¹³ Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М. та ін. (2023). *Посібник журналістської етики*, Комісія з журналістської етики, Київ, с. 8.

блогера-журналіста і редакційну позицію. Важливий момент, на який варто звернути увагу, – це контекст повідомлення, адже масмедіа представляють подію в динаміці, а блогери часто, на догоду сенсаційності, схильні робити повідомлення емоційним й однобічним.

Сьогодні ми помічаємо такі тенденції в медіасфері, як втрата першості класичних медіа в інформуванні, як перехід аудиторії з традиційних медіа на популярні блогіві платформи і соціальні мережі, які мають свою цільову аудиторію; як персоналізація інформації; як алгоритми, які відстежують зацікавлення користувачів; як застосування штучного інтелекту, і, звісно, ще й монетизація інформації.

Громадянська журналістика набирає щораз більшої популярності в Україні, особливо таку тенденцію ми помітили в часі «великої війни». Проте можна не порушувати питання про конкуренцію з традиційним ЗМІ, бо популярність не завжди означає відповідальність, об'єктивність і неупередженість. В цьому громадянська журналістика має низку недоліків порівняно із традиційними масмедіа: недостовірність фактів або напівправа; поширення інформації, яка може підірвати спокій суспільства; приховані політичні вподобання, які поширюються на аудиторію; сенсаційні заголовки тощо. Однак, попри низку негативних сторін, варто відзначити і позитивні риси: оперативність, лаконічність викладу інформації, пряма комунікація з підписниками, більше коло спілкування з експертами різної галузі, винесення на широке обговорення соціально важливих питань, інформування про резонансні події, що стає згодом інформаційним приводом для масмедіа, організація та просування волонтерських ініціатив, гуртування суспільства навколо важливої ідеї. Конкурентність можна розглядати з погляду оперативності, відсутності обмеження редакційною політикою чи плануванням контенту в ефір, а також експертність та творення креативного оригінального контенту.

Результати і перспективи подальших досліджень.

Результати дослідження – це представлення різноманітних проявів громадянської журналістики на платформі YouTube, в соціальних мережах Instagram, Telegram та Facebook.

Діяльність громадянських журналістів стає найбільш затребуваною у ті моменти, коли представники масмедіа не можуть у певний момент зафіксувати подію. Відповідно, громадянським журналістам, легше поширювати інформацію через блогіві платформи і соціальні медіа. Тим паче, що дослідження демонструють колосальну довіру до цих платформ. «Якими засобами масової інформації користувалися громадяни для отримання новин у 2022 р. 1-е соціальні мережі 74%, 2. сайти новин 42%, 3. телебачення 36%, радіо 11%, преса 3%», – читаємо результати дослідження¹⁴.

В національному інформаційному просторі простежуємо таку тенденцію, що частина блогерів стали позиціонувати себе як громадянські журналісти, хоча раніше у них такої вираженої громадянської позиції не було. Особливо чітко це можна побачити від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, коли інфлюенсери почали у своїх блогах розповідати про те, що відбувається в Україні, щоб мобілізувати аудиторію до активних волонтерських дій та чинити опір ворожим злочинним діям.

Зважаючи на стрімкі зміни в інформаційній галузі, які так чи інакше впливатимуть на майбутнє журналістики, доцільним є опанування нових інструментів та

¹⁴ Там само.

платформ для створення та просування власного інформаційного продукту, використання процесів медіаконвергенції, можливостей штучного інтелекту. Адже гнучкість і креативність у роботі з інформацією, розвиток критичного мислення, вміння швидко навчатися нового створює нові можливості. Звичайно, журналістські стандарти та етичні принципи мають залишатися сталими.

Перспективою подальших досліджень громадянської журналістики має стати визначення ролі громадян як незалежних комунікаторів у взаємодії з медіа, а не лише зі своєї численною аудиторією. Для цього мають бути розроблені певні інформаційно-комунікаційні стратегії, щоб, з одного боку, залучити цей актив, значно розширивши можливості інформування, а з іншого, – уникнути ризиків непрофесійного підходу, коли поширення контенту без контексту може вводити в оману.

Висновки. Загалом громадянську журналістику з різних дослідницьких позицій можна визначити як активну участь громадян без журналістської освіти в процесі збору, аналізу й поширення інформації та творенні на її основі авторського контенту на різноманітних блогівих платформах і в соціальних мережах. Метою такої активної участі громадськості в журналістській діяльності є оперативне інформування і бажання самореалізації, самопрезентації; боротьба за справедливість; просування важливих ініціатив, зокрема волонтерських, тобто служіння громадянським і соціальним ідеям.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гвоздев, В. М. (2013), «Блогінг як вияв і знаряддя громадянської журналістики», Вісник Львівського університету. Серія журналістика, вип. 38, с. 469-476.
2. Кирик, О. (2023), «Найкращі платформи для ведення блогу», доступно за адресою: <https://prposting.com/uk/blog/29-blogging-platforms> (дата останнього перегляду 09 листопада 2023)
3. Кречетова, Діана (2022), «Свідки найбільшого болю і щастя. Як подружжя весільних фотографів з Одеси знімає війну», «Українська правда», 17 липня. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2022/07/17/249555/> (дата останнього перегляду 09 листопада 2023)
4. Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М. та ін. (2023). Посібник журналістської етики, Комісія з журналістської етики, Київ, 129 с.
5. Ліберов, К. Офіційний веб-сайт, доступно за адресою: <https://libkos.com/about-us> (дата останнього перегляду 09 листопада 2023).
6. Лисенко, В. В. Блог як складова сучасного інформаційного простору. Науковий вісник публічного та приватного права. Вип. 6. Том 3. 2018. С. 80-84.
7. Лисенко, В. В. (2021), Громадянська журналістика як засіб реалізації права людини на інформацію, Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії (Право), Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 197 с.
8. Потятиник, Б. В. (2010), Інтернет-журналістика : навч. посіб, ПАІС, Львів, 246 с.
9. Потятиник, Б. В. (2020), 4 етапи розвитку нових медіа, доступно за адресою: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analytika/4-etapy-rozvytku-novykh-media.html> (дата останнього перегляду 10 листопада 2023).
10. Стерненко, С., Youtube-канал, доступно за адресою: <https://www.youtube.com/c/STERNENKO> (дата останнього перегляду 10 листопада 2023).

11. Time, «TIME's Top 100 Photos of 2022», available at: <https://time.com/6234958/top-100-photos-2022/> (accessed 9 November 2023).

REFERENCES

1. Hvozdiev, V. M. (2013), «Blohinh yak vyjav i znariaddia hromadianskoi zhurnalistyky», Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii zhurnalistyka, vyp. 38, s. 469-476.
2. Kyryk, O. (2023), «Naikrashchi platformy dlia vedennia blohu», dostupno za adresoiu: <https://prposting.com/uk/blog/29-blogging-platforms> (data ostannoho perehliadu 09 lystopada 2023).
3. Krechetova, Diana (2022), «Svidky naibilshoho boliu i shchastia. Yak podruzzhzia vesilnykh fohorafiv z Odesy znimaie viinu», «Ukrainska pravda», 17 lypnia. URL: <https://life.ppravda.com.ua/society/2022/07/17/249555/> (data ostannoho perehliadu 09 lystopada 2023).
4. Kulykov A., Kuzmenko L., Dvorovy M. ta in. (2023). Posibnyk zhurnalistkoi etyky, Komisiia z zhurnalistkoi etyky, Kyiv, 129 s.
5. Liberov, K. Ofitsiinyi veb-sait, dostupno za adresoiu: <https://libkos.com/about-us> (data ostannoho perehliadu 09 lystopada 2023).
6. Lysenko V. V. Bloh yak skladova suchasnoho informatsiinoho prostoru. Naukovyi visnyk publicnogo ta pryvatnoho prava. Vyp. 6. Tom 3. 2018. S. 80-84.
7. Lysenko, V. V. (2021), Hromadianska zhurnalistyka yak zasib realizatsii prava liudyny na informatsiiu, Dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia doktora filosofii (Pravo), Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia», Odesa, 197 c.
8. Potiatynyk, B.V. (2010). Internet-zhurnalistyka : navch. posib, PAIS, Lviv, 246 s.
9. Potiatynyk, B. V. (2020), 4 etapy rozvytku novykh media, dostupno za adresoiu: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analotyka/4-etapy-rozvytku-novykh-media.html> (data ostannoho perehliadu 10 lystopada 2023).
10. Sternenko, S., Youtube-kanal, dostupno za adresoiu: <https://www.youtube.com/c/STERNENKO> (data ostannoho perehliadu 10 lystopada 2023).
11. Time, «TIMEs Top 100 Photos of 2022», available at: <https://time.com/6234958/top-100-photos-2022/> (accessed 9 November 2023).

BLOGGING PLATFORMS AS ARENAS FOR THE MEDIA ACTIVITIES OF CITIZEN JOURNALISTS

Myroslava Rudyk

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str., 49, 79044, Lviv, Ukraine
e-mail: Rudyk_miroslava@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-3612-100X>*

The article is dedicated to the investigation of blogging platforms as information and communication arenas during wartime. It analyzes the media activities of citizen journalists as a crucial component of the overall information landscape in Ukraine, outlining the peculiarities of their work, the specifics of information dissemination, and the prospects for the development of citizen journalism as a whole. The advantages and disadvantages of citizen journalism are highlighted.

Journalism is one of the most dynamic spheres of our existence, and the information space in Ukraine has undergone significant changes since the full-scale war. The development of technological tools always transforms journalism, elevating it to new levels of possibilities. The use of modern blogging platforms, widely accessible not only to professional journalists but also to activists, has contributed to powerful changes in the information sector. Citizen journalism during the Russo-Ukrainian war has taken on entirely different dimensions than before, prompting new reflections on the role of citizen journalists. This expands the scope of the researched issue, from ethical considerations and adherence to journalistic standards to understanding the safety of information activities for both journalists and humanity as a whole.

Not every blogger can be called a citizen journalist. The crucial characteristic of citizen journalism, as opposed to mere blogging, is self-awareness, active social action, dedication to an idea, drawing attention to a problem, lobbying for public interests, and serving the function of public control.

In the article were examined the activities of citizen journalists, who meet professional standards and exemplify citizen journalism. These include Ihor Lachenkov, Serhiy Sternenko, and Kostyantyn Liberov. Their blogging platforms and social networks were analysed, their content characterised, and posting frequency assessed.

The activities of citizen journalists become most in-demand when media representatives cannot capture an event promptly at a particular moment. Citizen journalists find it easier to disseminate information through blogging platforms and social media, especially considering the tremendous trust these platforms enjoy. Survey results illustrate the colossal trust in these platforms. When asked, «What mass media tools did citizens use to get news in 2022?» the responses were as follows: 1. Social networks – 74%, 2. News websites – 42%, 3. Television – 36%, Radio – 11%, Print media – 3%.

We observe a trend in the Ukrainian information space where some bloggers position themselves as citizen journalists, even though they previously did not have such a pronounced civic position. This trend became particularly evident at the beginning of Russia's full-scale invasion of Ukraine when influencers started using their blogs to inform their audience about the events in Ukraine, mobilizing them for active volunteer actions and resisting enemy challenges.

Keywords: citizen journalism, information dissemination, blogging platforms, war.